

Þverá	4 einingar.	18
Fosskot	4 —	19. febr.
Neðri-Núpur, syðri	3 —	
Neðri-Núpur, ytri	12,5 —	
Torfustaðir fremri	5 —	
Haugur	8 —	
Litli-Hvammur	8,5 —	
Litla-Tunga	78 —	
Litla-Þverá	2 —	
Skeggjastaðir	2 —	
Dalgeirsstaðir	2 —	
Húkur	2 —	
Kollufoss	2,5 —	
Huppahlíð	11 —	
Brekulækur	161 —	
Króksstaðir	53 —	
Staðarbakki	46,5* —	
Melstaður	50 —	
Barð	50 —	
Sandar	11 —	

Samtals 1000 einingar.

Arðskrá þessi staðfestist hér með til þess að öðlast gildi 1. nóvember 1939.

Atvinnu- og samgöngumálaráðuneytið, 19. febrúar 1940.

Hermann Jónasson.

Vígfús Einarsson.

REGLUGERÐ

um framkvæmd jarðræktarlaga.

19

20. febr.

Samkvæmt jarðræktarlögum nr. 101 23. júní 1936 og lögum nr. 25 13. júní 1937, er hér með sett eftirfarandi reglugerð.

I. KAFLI

Um stjórn ræktunarmála.

1. gr.

Atvinnumálaráðuneytið (landbúnaðarráðherra) hefir á hendi æðstu stjórn allra ræktunarmála.

2. gr.

Búnaðarfélag Íslands hefir á hendi umsjón með framkvæmd þeirra ræktunarmála, sem lán eða styrkur er veittur til samkvæmt jarðræktarlögum, og hefir umsjón með árlegu viðhaldi þeirra mannvirkja.

II. KAFLI

Um styrki til jarðræktar og húsabóta.

3. gr.

Til framkvæmda þeirra í jarðrækt og húsabótum, sem taldar eru í þessari grein, skal greiða styrk úr ríkissjóði sem hér segir (sbr. þó 14. gr.):

I. a.	Dvaggryfjúr, alsteyptar	kr. 8.50 m ³
b.	Safnþrær, steypar með járnþaki	— 5.00 —
c.	Áburðarhús, alsteypt	— 7.00 —
d.	Áburðarhús, steyp með járnþaki	— 5.00 —
e.	Áburðarhús og safnþrær úr öðru efni	— 1.50 —
f.	Haugstæði, steyp með steypu undirlagi og 1 m veggjum	— 3.00 m ²
II. a.	Skurðir, dýpt 1 m og grynri	— 1.20 10 m ³
b.	Skurðir, dýpt 1 m til 1,3 m	— 1.50 — —
c.	Skurðir, dýpt yfir 1,3 m	— 2.00 — —
d.	Lokuð grjótræsi, dýpt 1,1 m og dýpri	— 1.70 10 m
e.	Viðarræsi, dýpt 1,1 m og dýpri	— 1.20 — —
f.	Hnausræsi, dýpt 1,1 m og dýpri	— 0.70 — —
g.	Pípuræsi, dýpt 1,1 m og dýpri	— 2.00 — —
III. a.	Þaksléttur í nýrækt	— 1.60 100 m ²
b.	Græðisléttur í nýrækt	— 1.40 — —
c.	Sáðsléttur í nýrækt	— 2.50 — —
d.	Þaksléttur í túni	— 1.40 — —
e.	Græðisléttur í túni	— 1.25 — —
f.	Sáðsléttur í túni	— 2.00 — —
g.	Matjurtagarðar og sáðreitir, ræktaðir úr óræktuðu landi eða þýfðu túni	— 1.80 — —
h.	Grjótnám úr sáðreitum og túni, aldrei yfir 50 m ³ á býli árlega	— 1.00 m ³
IV.	Girðingar um tún og sáðreiti, sem að vörn og varanleik jafngildir minnst 5 strengja gaddavirgirdingu	— 2.00 10 m
V. a.	Þurrheyshlöður, steypar með járnþaki	— 1.00 m ³
b.	Þurrheyshlöður úr öðru efni, með járnþaki	— 0.50 —
c.	Votheyshlöður, steypar með járnþaki	— 2.50 —

Þar, sem salerni er ekki á bæ, skal engan styrk veita til áburðarhirðingar, fyrr en úr því er bætt.

Styrkur til hlöðubygginga og áburðarhúsa greiðist ekki nema hlöðurnar og áburðarhúsin séu mæld til styrks það ár, sem verkinu er lokið.

Ekki veitist styrkur út á minni þurrheyshlöðu en að rúmmál hennar sé minnst 50 m³.

Styrkur til haugstæða veitist því aðeins, að til sé nægilega stór safnþró fyrir kúabvag á býlinu.

4. gr.

Auk þeirra skilyrða, sem sett eru í 5.—13. gr. þessarar reglugerðar, fyrir því að mannvirki þau, sem talin eru í 3. gr., séu styrkhæf, verða þau að fullnægja ákvæðum handbókar trúnaðarmanna Búnaðarfélags Íslands, er félagið setur með samþykki landbúnaðarráðherra.

5. gr.

a. Alsteyptar safngryfjúr: Gryfjan og leiðslan til gryfjunnar skal vera lagarheld og með vatnslás. Ennfremur sé flór í fjósi, sem þvaggryfja er við, steypdur. Afrennslislok gryfjunnar sé lukt með þéttu loki.

- b. **Safnþrær steyptar með járnþaki:** Auk þeirra skilyrða, sem felast í a-lið, skal þak gryfjunnar þakið torfi. 19
20. febr.
- c. **Áburðarhús alsteypt eða steypt með járnþaki:** Veggir og gólf skal vera lagarhelt og tryggt að umbúnaður dýra sé þannig, að eigi komist rigningar- eða aðrennslisvatn í áburðinn. Nú eru gerðar steyptar áburðarþrær undir grindum í fjárhúsum, og reiknast þá styrkur á rými þeirra eins og fyrir lið I. d. samkvæmt 3. gr.
- d. **Áburðarhús og safnþrær úr öðru efni:** Þar með talin áburðarhús og safnþrær úr hlöðnu efni, steinlíndu grjóti eða torfi. Safnþrær úr slíku efni verða því aðeins styrktar, að þær séu lagarheldar og byggðar á lagarheldum grunni.
- e. **Haugstæði** má því aðeins meta styrkhæf að grunnflötur þeirra sé steyptur (eða hellulagður, steinlíndur og múrhúðaður) og steyptir veggir séu að minnsta kosti einn metri á hæð og tryggt að vatn geti ekki komizt í haugstæðið.

6. gr.

- a. Opna framræsluskurði og lokræsi, sem gerð eru á landi, sem nota á til túnræktar, matjurtaræktar eða akuryrkju, má taka út til styrks, ef þeir eða þau fullnægja eftirgreindum skilyrðum:
1. Opnir affallsskurðir skulu vera svo djúpir, að tryggt sé að opnir viðtökuskurðir og lokræsi, sem að þeim liggja, nái þeirri dýpt að dómi trúnaðarmanns Búnaðarfélags Íslands, að ræktunarsvæðið verði fullþurrkað, og sé þá höfð hliðsjón af því, hvort nota á landið til matjurtaræktar eða almennrar grasræktar.
 2. Opnir viðtökuskurðir, sem lokræsi liggja út í, skulu að minnsta kosti vera 1,3 m að dýpt til þess að vera úttektafhæfir.
 3. Opnir þurrkskurðir 1 m að dýpt eða meira og sem að öðru leyti upp fylla skilyrði þau er handbók ákveður. — Þó er heimilt að veita styrk á grynri skurði, þar sem botnlag þeirra er vatnsleiðandi (möl, sandur eða hraun).
 4. Lokræsi má því aðeins meta styrkhæf, að dýpt þeirra sé að minnsta kosti 1,1 metri.

Til grjótræsa teljast öll ræsi, sem gerð eru úr grjóti, annaðhvort sem lokuð steinrenna eða malarræsi.

Til víðarræsa teljast þau ræsi, sem gerð eru úr ókurluðum skógarviði eða hrísi. Grjótræsi og víðarræsi metast því aðeins styrkhæf, að þau hvíli á þéttu botnlagi.

Hnausræsi teljast þau ræsi, þar sem botnrennu ræsisins er lokað með grasrótartorfi, og metast því aðeins úttektafhæf að trúnaðarmaður Búnaðarfélags Íslands telji jarðveginn hæfan til slíkrar ræsagerðar.

Til pípuræsa teljast þau ræsi, sem gerð eru af brenndum leirpípum, sementspípum, trépípum eða öðrum pípum sem eru þannig gerðar, að vatnið frá jarðveginum leiðist inn í pípunar hindrunarlaust á eigi lengra millibili en 30 cm.

7. gr.

Skilyrði til þess að ræktun sé úttektafhæf eru:

1. Að landið sé girt fjárheldri girðingu og friðað gegn ágangi búfjár.
2. Að þurrkun landsins sé að dómi trúnaðarmanns Búnaðarfélags Íslands svo fullkomin, að landið geti gefið fulla eftirtekju, enda sé tekið tillit til þess hvort landið á að nota til garðræktar eða akuryrkju og grasræktar.
3. Að jarðvinnslan sé framkvæmd á þann hátt, að landið sé unnið hæfilega djúpt og það vel, að sléttun þess verði varanleg og að landið sé véltækt.

19

20. febr.

Paksléttur í nýrækt er heimilt að taka út til styrkgreiðslu, þegar að fullu hefir verið gengið frá vinnslu þeirra, jöfnun og þakningu, enda hafi þær fengið þann áburð, er að dómi trúnaðarmanns er nauðsynlegur.

Græðisléttur í nýrækt teljast fullgerðar til úttektar, þegar gengið hefir verið frá vinnslu landsins, jöfnun og völtun, enda sé tryggt að dómi trúnaðarmanns, að gróðurfar og jarðvegur á landi því, sem til ræktunar er tekið, sé hæft fyrir þessa ræktunaraðferð, og landið hafi fengið þann áburð sem nauðsynlegur er svo að um varanlega túnræktun verði að ræða.

Sáðsléttur í nýrækt teljast fullgerðar og úttektarhæfar þegar landið er fullunnið, jafnað, áborið, sáð í það grasfræi og valtað, enda sé tryggt að frágangur allur sé góður og sáðmagn nægilegt að dómi trúnaðarmanns Búnaðarfélags Íslands.

Um sléttun á tünnum gilda sömu ákvæði að því er snertir vinnslu og frágang allan.

9. gr.

Matjurtagarða er heimilt að taka út sem fullgerða þegar fullnægt hefir verið ákvæðum 7. gr. þessarar reglugerðar, lið 1 og 2, enda sé vinnslu landsins að fullu lokið, að dómi trúnaðarmanns.

Sáðreitir ræktaðir úr óræktuðu landi eða þýfðu túni, telst ræktunarland það, sem er notað til grænifóðurræktar, kornyrkju eða til ræktunar fóðurjurta. Úttektarhæft er það, ef það fullnægir skilyrðum 1. og 2. lið 7. gr. og ef landið er fullunnið að dómi trúnaðarmanns, og í það hafi verið sáð fræi af nytjajurtum.

10. gr.

Til þess að úttekt fari fram á grjótnámi úr sáðreitum og túni, skal grjótinu þannig saman hlaðið, að rúmmál þess sé mælanlegt. Hafi grjótið verið flutt burtu af landinu áður en mæling fór fram, eða grafið niður, skal hlutaðeigandi sanna fyrir trúnaðarmanni með vottorði þess, er burt flutti, eða annars trúverðugs manns, hve margir bílar eða vagnhlöss hafi verið flutt burt, eða komið fyrir á annan hátt.

Nú hefir grjótið verið notað til garðahleðslu í girðingar um ræktað land og greiddur styrkur á girðinguna, og er þá eigi heimilt að reikna styrk á grjótnámið sérstaklega.

11. gr.

Girðingar má því aðeins meta styrkhæfar, að þær séu úr nýju efni, um ræktað land, tún, akra eða matjurtagarða. Enga girðingu má taka út fyrr en ræktunarland það, sem girðing á að friða, er algirt. Girðingar, sem styrks njóta, skulu vera fjárheldar, og verða þær að vörn og varanleik, að dómi trúnaðarmanns Búnaðarfélags Íslands, að svara til 5 strengja gaddavirgirðingar, sem er 1 m á hæð, strengd á stólpa, sem eigi eru með meira en 6 metra millibili, og sé fimmti hver máttarstólpi, og sé það djúpt festur í jörð, að hann nái niður fyrir klaka, nema þeir séu festir í klappir eða steina, sem eigi geta haggast.

Nú er innan girðingar meira af landi en ræktað er, eða ræktað verður, og skal þá trúnaðarmaður meta hve langa girðingu þyrfti um ræktaða landið, og er heimilt að reikna þann hluta af heildargirðingu styrkhæfan, ef girðingin að öðru leyti fullnægir settum skilyrðum.

12. gr.

Þurrheyslöður eru styrkhæfar, ef fullnægt er þessum skilyrðum:

1. Steyptar hlöður með járnþaki: Hlöðurnar skulu vera alsteyptar að veggjum og byggðar á tryggum og vatnsheldum grunni. Nú er hætta á, að dómi trúnaðarmanns, að grunnur leiði vatn til hlöðunnar og verður hún þá því aðeins metin styrkhæf, að vatn sé ræst frá grunninum og steypt gólf í hlöðuna.

2. Þurrheyslöður úr öðru efni, með járnþaki, eru styrkhæfar, ef þær að dómi 19 trúnaðarmanns eru þannig að gerð og frágangi, að þær séu örugg heygeymsla. 20. febr. Votheyslöður er heimilt að meta styrkhæfar, ef þær að veggjum og botni eru alsteyptar og járnþak er á gryfjunni. Heimilt er þó að veita styrk á votheysgryfju, sem fullnægir þessum skilyrðum, þótt hún sé undir sameiginlegu þaki annars húss.

Nú eru veggir að hlöðum steiptir að nokkru leyti og er þá heimilt að veita styrk samkvæmt 3. gr. V. a. í þessari reglugerð, á þann hluta hlöðunnar, sem steiptur er, þó því aðeins að helmingur hlöðunnar að minnsta kosti sé steiptur og veggir steiptir frá grunn.

13. gr.

Nú er þeim jarðræktar- eða byggingarframkvæmdum breytt, er styrks njóta samkvæmt jarðræktarlögum, á þann hátt, að við breytinguna koma þær í hærri styrktarflokk, og skal þá taka verkið út að nýju og greiða hækkunina.

14. gr.

Styrkur sá, er 9. gr. jarðræktarlaga ákveður, er háður þeim breytingum:

- a. að vegna býlis, sem fengið hefir samtals minna en 1000 króna styrk greiðist 20% hærri styrkur, en greinin tiltekur;
- b. að vegna býlis, sem fengið hefir samtals 4000—5000 króna styrk greiðist 20% minna fyrir hvert verk, en í greininni segir;
- c. að vegna býlis, sem fengið hefir yfir 5000 króna styrk greiðist enginn styrkur;
- d. vegna býlis, sem fengið hefir 1000—4000 króna styrk greiðist styrkur samkvæmt ákvæðum 9. gr. jarðræktarlaga.

Takmarkanir þær, er að framan getur, viðvíkjandi styrkgreiðslum til býla, skerða að engu leyti rétt nýbýla þeirra, er um getur í 11. gr. 2. og 4. málsgrein jarðræktarlaga. Frádráttur reiknast heldur ekki af jarðabótastyrk þeirra búna, er bæjarfélög reka, og starfrækt eru vegna þess, að ókleift er sakir erfiðleika og dýrleika að fleytja nauðsynlega neyzlumjólki til bæjarins handa íbúunum, að dómi Búnaðarfélags Íslands.

Þýli telst í þessu sambandi jörð, sem er í sjálfstæðri ábúð, samkvæmt skilgreining ábúðarlaga nr. 87 19. júní 1933, I. kafla 1. gr. Nú eru tveir eða fleiri ábúendur á jörð, sem skráð hefir verið í fasteignamati sem eitt býli, og er þá trúnaðarmanni skylt við úttekt jarðabóta á jörðinni, að fá skilríki hjá hlutaðeigandi sýslumanni um, hve mikinn hluta jarðarinnar hver ábúandi hefir til ábúðar. Skilríki þessi fylgi jarðabótaskýrslum til Búnaðarfélags Íslands, er metur gildi þeirra. Nú þykir Búnaðarfélagi Íslands skilríkin bera það með sér, að ekki sé um löglega ábúð að ræða, og skal þá ekki taka tillit til slíkrar ábúðar við útreikning á styrk til jarðarinnar.

15. gr.

Hækkun á styrk samkvæmt a-lið 14. gr. þessarar reglugerðar reiknast af heildarstyrk að frádregnum hundradshlutum hlutaðeigandi hrepps-búnaðarfélags og reiknast þessi hækkun þar til styrkur samkv. 9. gr. jarðræktarlaga, að viðbættri uppbótinni hefir náð 1000 krónum.

Lækkun samkvæmt b-lið 14. gr. reiknast frá því að útborgaðar hafa verið á býli 4000 krónur og reiknast lækkunin af heildarstyrk að frádregnum hundradshlutum hlutaðeigandi hrepps-búnaðarfélags, og miðast heildarhámarkið, 5000 kr., við styrk útborgaðan til býlisins.

16. gr.

Skyllt er trúnaðarmönnum Búnaðarfélags Íslands að tilkynna félaginu, ef jörð um í umdæmum þeirra er skipt í fleiri býli, eða tvö eða fleiri býli eru sameinuð í

19 ábúð eins manns. Skýrslur trúnaðarmanna skulu ætíð bera með sér hverjir séu á-
20. febr. búendur jarðanna.

17. gr.

Hámarksstyrkur til hvers býlis, samkvæmt ákvæðum 13. gr. jarðræktarlaga, til byggingar safngryfja, haughúsa, svo og til hlöðubygginga ásamt votheysgryfjum, svo og árlegur hámarksstyrkur fyrir ræktun, reiknast að meðtöldum hundraðshlutum hlutaðeigandi hreppabúnaðarfélags.

18. gr.

Nú vinnur ábúandi á jörð, sem er rikiseign (þjóðjörð eða kirkjujörð), af sér jarðarafgjald með jarðabótum, sem styrktar eru samkvæmt 9. gr. jarðræktarlaga, og reiknast þær þeim til afgangsgreiðslu helmingi hærra en nemur þeim styrk, er þeim bæri ella eftir 9. gr., og reiknast hvorki á hann 20% lækkun né hækkun, en aðeins skal telja helming þeirrar upphæðar ár hvert, sem til afgangsgreiðslu fer, sem styrk veittan býlinu. Þessi styrkfjárhæð að viðlögðum þeim styrk, er ábúandi kann að njóta samkvæmt 9. og 11. gr. jarðræktarlaga, reiknast sem styrkur veittur býlinu þar til komnar eru 5000 krónur. Úr því fellur heimild ábúanda niður til að vinna af sér jarðarafgjald með jarðabótum.

III. KAFLI

Um félagsræktun.

19. gr.

Félög, sem samkvæmt samþykktum sínum eru að undirbúa land til stofnunar nýbýla eða samvinnubyggða, skulu njóta styrks fyrir hvern félagsmann samkvæmt ákvæðum 9. gr. jarðræktarlaganna. Þegar byggt hefir verið yfir fólk og fénað á þeim löndum fá félagsmenn viðbótarstyrk eftir tölu býlanna, ef um sérstæð nýbýli er að ræða. Sé aftur á móti að ræða um félagsrekstur reiknast viðbótarstyrkurinn, og hámark, eftir því hve mörg heimili eru þátttakendur í samvinnubyggðinni.

20. gr.

Jarðræktarfélag, sem ekki geta heyrt undir ákvæði 19. og 20. gr. jarðræktarlaga, skulu njóta styrks samkvæmt 9. gr., ef Búnaðarfélag Íslands mælir með, enda gerir það tillögur í því efni til landbúnaðarráðherra, en hann úrskurðar hvort styrkur skuli veittur. Skilyrði til þess að jarðabætur slíkra félaga séu styrkhæfar eru, að tryggt sé að ræktun sé við haldið og að afrakstur þeirra sé hagnýttur í þágu búrekstrar.

21. gr.

Félög, sem gert er ráð fyrir að njóti styrks samkvæmt ákvæðum 19. og 20. gr. jarðræktarlaga, skulu senda Búnaðarfélagi Íslands samþykktir sínar, og getur félagið skipað fyrir um breytingar á þeim, að því er snertir ráðstöfun ræktunarlandsins og viðhaldi ræktunarmannvirkjanna.

IV. KAFLI

Um verkfærakaupasjóð.

22. gr.

Af árlegu tillagi ríkissjóðs til Verkfærakaupasjóðs óskiptu, skal ákveðið nauðsynlegt fé til greiðslu kostnaðar við starfrækslu sjóðsins. Tillag úr ríkissjóði, að frádreginni þeirri fjárhæð sem þarf til þessara útgjalda, skiptist milli hreppabúnaðar-

félaga að $\frac{2}{3}$ hlutum eftir tölu jarðabótamanna og að $\frac{1}{3}$ hluta eftir tölu félaga í búa- 19
aðarfélagunum. Sú upphæð, sem hvert hrepps búnaðarfélag fær samkvæmt því, skal 20. febr.
vera séreign þess.

23. gr.

Skylt er stjórnnum búnaðarsambandanna, fyrir janúarlök ár hvert, að tilkynna Búnaðarfélagi Íslands tölu félaga í hreppabúnaðarfélagunum hverri í sínu umdæmi, og sé miðað við félagatöluna eins og hún er við áramót næst á undan. Er þessi félagatala lögð til grundvallar við útreikning á hlutdeild hvers félags í sjóðnum það ár.

24. gr.

Fé Verkfærakaupasjóðs skal varið til að létta undir með bændum, einstökum eða fleirum í félagi, svo og búnaðarfélögum, til að eignast vélar og verkfæri til jarðræktar, heyvinnu og heimilisnota.

25. gr.

Heimilt er að styrkja menn til að kaupa vélar þær og verkfæri, sem nefnd eru hér á eftir:

1. Hestaverkfæri til jarðyrkju og verkfæri vegna garðyrkju og kornræktar:
 - a. Plóga, hankmoherfi, diskaherfi, fjaðraherfi, rótherfi, rúlluherfi, tindaherfi eða önnur herfi, sem að dómi verkfæranefndar eru jafngild nefndum herfum.
 - b. Hestarekur, valtajár, valtamót, valta, áburðardreifara fyrir búpeningsáburð í föstu formi, lagaráburð og tilbúinn áburð, svo og forardælur.
 - c. Sáðvélar, kartöflulagningavélar, hreykiplóga, fjölyrkja, kornskurðarvélar, kartöfluaðgreiningarvélar, þreskivélar með hreinsiáhöldum og kartöfluuppökuvélar.
 - d. Steingálga, þúfnaskera og dælur til að dreifa vökva og dufti á kartöflur.
2. Heyvinnuvélar, svo sem sláttuvélar, rakstrarvélar, snúningsvélar, múgavélar og heybindingsvélar.

Heimilt er að styrkur nemi allt að helmingi af kaupverði framangreindra véla og áhalda.

3. Tóvinnuvélar, handspunavélar, kembangarvélar til heimilisnota, þrjónavélar og vefstóla, með tilheyrandi áhöldum.
4. Dráttarvélar með tilheyrandi verkfærum, minni skurðgröfur og lokræsaplóga fyrir dráttarvélar.

Heimilt er að styrkur nemi allt að $\frac{1}{3}$ af kaupverði verkfæra, sem talin eru undir 3. og 4. lið, þó veitist styrkur því aðeins á skurðgröfur og lokræsaplóga, að fyrir liggja yfirlýsing verkfæranefndar um notagildi þessara verkfæra.

Styrksfjárhæð miðast við það kaupverð, sem Búnaðarfélag Íslands getur útvegað verkfærin fyrir. Aldrei skal styrkur fara yfir 400 krónur til sama manns.

26. gr.

Styrkur til dráttarvéla og skurðgrafa veitist aðeins búnaðarfélögum, einu eða fleirum í félagi. Til þess að búnaðarfélag fái styrk til verkfærakaupa, þarf samþykki almenns fundar í hlutaðeigandi búnaðarfélagi eða -félögum um kaupin, enda starf-ræki félagið áhöldin og selji þau ekki til einstakra manna eða félaga, nema með samþykki félagsfundar og Búnaðarfélags Íslands.

27. gr.

Umsóknir um styrk úr sjóðnum skal senda stjórn hlutaðeigandi búnaðarfélags, sem innfærir þær ásamt álitu sínu í gerðabók félagsins, og sendir þær svo ásamt umsögn sinni til Búnaðarfélags Íslands, sem fellir fullnaðarúrskurð um umsóknirnar og útvegar verkfærin.

19

20. febr.

28. gr.

Styrkur veitist því aðeins á önnur verkfæri en þau, sem Búnaðarfélag Íslands útvegar, að stjórn þess búnaðarfélags, sem mælir með styrkumsókn, leggi með umsókninni eftirgreind skilríki:

1. Samrit af dagsettum reikningi, er tilgreini tegund vélar eða verkfæris og verð hennar, undirrituðum af seljanda.
2. Yfirlýsing stjórnar búnaðarfélagsins um að verkfærið sé keypt nýtt og ónotað og að ekki hafi verið veittur styrkur til kaupa á því áður.

Nú hefir eigi á því ári, sem verkfæri er keypt, verið unnt að veita umbeðinn styrk, er hlotið hefir meðmæli stjórnar hlutaðeigandi hreppsþúnaðarfélags og er þá heimilt að veita þann styrk síðar, enda endurnýi styrkbeiðandi umsókn sína og stjórn hreppsþúnaðarfélagsins meðmæli sín.

29. gr.

Nú er fé fyrir hendi í verkfærakaupasjóði, og er þá Búnaðarfélagi Íslands heimilt að lána þeim búnaðarfélögum, er hafa sérstaklega þörf fyrir fé til verkfærakaupa. Upphæð lánsins má nema allt að tveggja síðustu ára tillagi til hlutaðeigandi búnaðarfélags úr sjóðnum. Lánin eru vaxtalaus, en skulu að fullu endurgreidd á næstu tveimur árum.

V. KAFLI

Um Vélasjóð.

30. gr.

Ríkið kaupi, starfræki og geri tilraunir með vélknúðar jarðræktarvélar og skurðgröfur, sem ætla má að hæfi hérlendum staðhátum.

31. gr.

Búnaðarfélag Íslands sér um kaup á vélum þeim, sem um getur í 30. gr., og framkvæmir rannsóknir á nothæfi þeirra fyrir íslenska staðhætti. Kostnaður sá, sem af þessum kaupum og rannsóknum leiðir, greiðist úr Vélasjóði.

32. gr.

Búnaðarfélag Íslands hefir á hendi vörzlu og starfrækslu Vélasjóðs, innan þeirra takmarka, sem ákveðin eru með reglugerð þessari.

33. gr.

Starfsemi sjóðsins er tvískipt. Heimilt er að verja allt að $\frac{2}{3}$ af stofnfé hans til útlána vegna vélakaupa í þágu landbúnaðarins, en $\frac{1}{3}$ hluta af stofnfé hans er heimilt að verja til kaupa og til greiðslu kostnaðar við tilraunir þær, sem 30. gr. gerir ráð fyrir, innan þeirra takmarkana, sem felast í reglugerð þessari.

34. gr.

Lán úr Vélasjóði er heimilt að veita hreppsþúnaðarfélögum eða jarðræktarfélagum, sem stofnuð eru samkvæmt ákvæðum III. kafla jarðræktarlaga, 19. og 20. gr., til kaupa á dráttarvélum með jarðvinnsluverkferum. Lán til einstakra manna veitist því aðeins að tryggt sé að vélin, sem lán er veitt til að kaupa ásamt verkferum, sé notuð til jarðvinnslu vegna ræktunar.

35. gr.

19

Tryggingar fyrir lánnum þeim, er um getur í 34. gr., skulu jafnan vera I. veðréttur í vél og verkfærum, ásamt sjálfskuldarábyrgð stjórnar þess félags, sem lánið tekur, eða aðrar þær tryggingar, sem Búnaðarfélag Íslands metur gildar. 20. febr.

36. gr.

Lánsfjárhæð má nema allt að 50% af kaupverði véla og verkfæra. Lánstími er 5 ár og greiðast 5% ársvextir af lánnum þessum, en höfuðstóll þeirra greiðist með jöfnum árlegum afborgunum.

37. gr.

Nú er, að dómi Búnaðarfélags Íslands, þörf fyrir að fá í notkun vélknúðar jarðræktarvélar og skurðgröfur, af þeirri gerð, sem ekki hefir fengið reynslu við hirlenda staðhætti, og er þá heimilt, að fengnu samþykki landbúnaðarráðherra, að láta Vélasjóð kaupa þessar vélar, og framkvæma á kostnað Vélasjóðs rannsóknir á nothæfi þeirra.

38. gr.

Úrskurður um nothæfi slikra véla skal felldur af verkfæranefnd Búnaðarfélags Íslands, enda framkvæmi nefndin tilraunir með notkun vélanna.

39. gr.

Nú reynist stór skurðgrafa nothæf, að dómi verkfæranefndar, og skal þá ríkissjóður kaupa hana af Vélasjóði, til starfrækslu samkvæmt 35. gr. jarðræktarlaga.

40. gr.

Allar aðrar vélar en þær, er í 39. gr. getur, sem keyptar verða fyrir fé Vélasjóðs, og sem að dómi verkfæranefndar reynast nothæfar, skal félögum eða einstaklingum gefinn kostur á að eignast gegn sanngjörnu verði.

41. gr.

Skurðgröfur ríkisins er heimilt að lána landþurrkunar- og áveitufélögum, sem stofnuð eru samkvæmt fyrirmælum vatnalaganna frá 1923, 4. og 8. kafla, enda hafi þau með höndum framkvæmdir, sem geri þeim nauðsynleg afnot skurðgröfu, að dómi Búnaðarfélags Íslands.

42. gr.

Ríkið lánar skurðgröfurnar án endurgjalds. Það getur falið Búnaðarfélagi Íslands að sjá um flutning þeirra milli vinnustaða. Áveitufélög þau, sem skurðgröfu hafa að láni, sjá um flutning hennar milli vinnustaða þess ræktunarfyrtækis, er það hefir með höndum, og greiðir kostnað þann er af honum leiðir.

43. gr.

Búnaðarfélag Íslands hefir eftirlit með því, að skurðgröfunum sé vel við haldið, að vetrarumbúnaður þeirra sé öruggur, og greiðist kostnaður af viðhaldi þeirra, umbúnaði og eftirliti í vetrarlægi samkvæmt ákvæðum 44. gr.

44. gr.

Af kostnaði þeim, sem leiðir af starfrækslu skurðgrafanna, þar með talið nauðsynlegt viðhald þeirra, varahlutir og váttrygging, greiðir ríkissjóður $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{3}$ heimilast landþurrkunar- eða áveitufélaginu að útvega sér að láni, en $\frac{1}{3}$ skulu landeigendur leggja fram sjálfir um leið og verkið er framkvæmt.

Verk þau, sem styrkt eru af ríkinu á þennan hátt njóta ekki styrks samkvæmt II. kafla jarðræktarlaganna.

VII. KAFLI
Um erfðaleigulönd.

45. gr.

Erfðaleiguræktunarlöð telst í reglugerð þessari hvert það land, sem leigt er á erfðaleigu, íbúum kauptúna og kaupstaða eða öðrum til framleiðslu búsafurða, og sem er minna að flatarmáli en svo, að lóðin teljist jörð samkvæmt skilgreining ábúðarlaga nr. 87 19. júní 1933, I. kafla 1. gr.

46. gr.

Leigutakar erfðaleigulóða, er búa við leigumála, sem er í ósamræmi við ákvæði jarðræktarlaga, samkvæmt samningum, sem gerðir voru fyrir gildistöku laganna, geta leitað samkomulags við leigusala um breyting á erfðaleiguskilmálum. Nú næst ekki samkomulag og skal þá leigutaki tilkynna það Búnaðarfélagi Íslands og láta fylgja skýringar á málavöxtum. Er þá Búnaðarfélagi Íslands skylt að gera tilraun til málamiðlunar um að samningsákvæðum verði breytt í það horf, er jarðræktarlögin ákveða.

47. gr.

Búnaðarfélag Íslands getur falið bæjarstjórnnum í kaupstöðum og hreppsnefndum í kauptúnum að gefa skýrslu um land það, sem að þeirra álitu liggur bezt við til ræktunar innan takmarka kaupstaðarins eða kauptúnsins, þó eigi ef líkur eru til að í náinni framtíð þurfi á því að halda til byggingarlóða eða annara framkvæmda en til ræktunar:

Skýrslum þessum fylgi:

1. lýsing á landinu og legu þess, jarðvegi, gróðurfari og afstöðu til vega, er að kauptúninu liggja;
2. skýrsla um eignarumráð, og hvernig ábúð eða notkun sé varið á landinu;
3. skýrsla um atvinnuskilyrði kauptúnsins og atvinnuhætti;
4. álit hreppsnefndar eða bæjarstjórnar um þörf kauptúnsins fyrir ræktunarlönd;
5. yfirlitsskýrsla um tölu heimila, fólksfjölda kauptúnsins, stærð ræktaðs lands og tölu búfjár.

48. gr.

Að fengnum þeim skýrslum sem um getur í 47. gr., lið 1—5, lætur Búnaðarfélag Íslands framkvæma nánari rannsókn á þessum atriðum, mæla landið og gera uppdrátt af því.

Uppdrættirnir sýni: Jarðeðlisástand landsins. Á þá séu færðar tillögur félagsins varðandi þurrkun þess og vegakerfi um það, svo og útskipting landsins.

Uppdráttunum fylgi enn fremur tillögur um fyrirkomulag ræktunarinnar og áætladur kostnaður við hana.

Tillögur sínar og uppdraetti sendir Búnaðarfélag Íslands bæjarstjórn eða hreppsnefnd.

49. gr.

Nú er land það, sem um ræðir í 47. gr., í einkaeign eða fastrí ábúð, en íbúa kaupstaðar, kauptúns eða þorps skortir, að dómi Búnaðarfélags Íslands, land til ræktunar og afnota, og takast eigi samningar um kaup eða leigu á landinu og er þá Búnaðarfélagi Íslands skylt að aðstoða til að samkomulag náist um það. Náist ekki samkomulag, er bæjarstjórn eða hreppsnefnd heimilt að taka landið leigu- eða eignarnámi, ef Búnaðarfélag Íslands mælir með því.

50. gr.

Um framkvæmd eignarnáms samkvæmt 49. gr. fer eftir lögum nr. 61 11. nóv. 1917.

19

20. febr.

51. gr.

Lönd, sem skipt hefir verið út til ræktunar fyrir einstaklinga, eða látin af hendi til ræktunarfélaga, skulu leigð á erfðaleigu. Áður en samningar eru gerðir ber að framkvæma fasteignamat á hinum einstöku ræktunarlóðum, ásamt þeim mannvirkjum eða umbótum, er leigusali kann að hafa gert á landinu, og reiknast árgjaldið 3% af verðmæti landsins, samkvæmt því mati.

52. gr.

Erfðaleigusamningar skulu gerðir í samræmi við ákvæði jarðræktarlaga nr. 101 23. júní 1936, að því er viðkemur þessum ákvæðum:

1. Að erfðaleiga sé ekki tímabundin.
2. Að réttur til erfðaleiguabúðar skal erfast samkvæmt lögum nr. 8 1. febr. 1936, III. kafla 24. gr. um erfðaábúð og óðalsrétt.
3. Að erfðaleigugjald sé reiknað 3% af fasteignamatsverði landsins, enda sé það mat miðað við frumverð landsins í því ástandi sem það er, þegar eigandi selur það á erfðaleigu við undirskrift samninga.
4. Að tryggt sé að leigutaki viðhaldi ræktunarmannvirkjum, samkvæmt reglum er hlutaðeigandi hreppsnefnd eða bæjarstjórn setur og Búnaðarfélag Íslands samþykkir.
5. Að stærð og lega erfðaleigulands sé tilgreind, enda fylgi samningnum uppdráttur af landinu, eða sé vísað til merkja á uppdrætti, sem leigusali geymir.
6. Að ákveðið sé á hve löngum tíma landið skuli fullræktað. Jafnan skal ákveða, að árlega sé ræktaður $\frac{1}{10}$ hluti landsins. Þó er heimilt að ákveða lengri frest, ef aðstaða til ræktunarinnar er sérstaklega erfið, þó aldrei lengur en í 15 ár.
7. Að ræktunarlöndin skuli girt fjárheldri girðingu, hvert einstakt eða fleiri, innan sameiginlegrar heildargirðingar.
8. Að ákveðið sé hver mannvirki leigutaka sé heimilt að gera á landinu, önnur en ræktunarumbætur.

53. gr.

Öll endurleiga eða afhending erfðaleigulandsins til einstaklinga eða félaga, sem hafa til umráða annað erfðaleiguland í sama erfðaleigulandahverfi, er óheimil, enda þótt fyrir liggja afsal réttra erfðaaðilja að erfðaleiguréttindunum.

Nú hafa réttir erfðaaðiljar afsalað sér erfðarétti sínum og er þá leigutaka heimilt að afhenda erfðaleigurétt sinn þeim er hann selur ræktunarmannvirki sín á landinu, en draga skal frá söluverði opinberan styrk, sem greiddur hefir verið samkvæmt II. kafla jarðræktarlaga til mannvirkjanna.

54. gr.

Skyllt er leigutaka þegar ríkisstjórnin telur þess þörf, að láta af hendi erfðaleigurétt sinn að nokkru eða öllu leyti undir opinber mannvirki, ríkis, hrepps- eða bæjarfélags, svo og til sérstaks atvinnurekstrar gegn sannvirði þess sem kostað hefir hann að rækta landið, og skal það metið af tveim óvilhöllum, dómkvöddum mönnum. Fyrir þann hluta landsins, sem óræktaður er, komi ekkert endurgjald. Nú eru byggingar, girðingar eða önnur mannvirki eign leigutaka á því landi, sem þannig er afhent, og skal þá greiða eiganda þeirra andvirði þeirra samkvæmt mati tveggja dómkvaddra manna.

19 Taki ríkið meira en $\frac{1}{4}$ hluta landsins, getur leigutaki krafizt þess, að landið sé
20. febr. allt tekið með þeim mannvirkjum, sem á því eru, eftir mati.

Reglugerð þessi öðlast gildi þegar í stað og birtist til eftirbreytni öllum þeim, sem hlut eiga að máli.

Atvinnu- og samgöngumálaráðuneytið, 20. febrúar 1940.

Hermann Jónasson.

Vígfús Einarsson.

20
23. febr.

L Ö G R E G L U S A M Þ Y K K T

fyrir Borgarfjarðarsýslu.

I. ÞÁTTUR

Ákvæði, er taka bæði til kauptúna og sveita.

I. KAFLI

Um reglur og velsæmi á almannafæri.

1. gr.

Á almannafæri mega uppþot og óspektir ekki eiga sér stað. Ekki mega menn safnast saman á almannafæri, svo að til tálma sé fyrir umferðina.

Þegar talað er um almannafæri í samþykkt þessari er átt við götur, vegi og svæði, sem almenningur fer um, eða ætluð eru til almennings afnota, svo sem leikvelli, torg, bryggjur, bólvirki, svo og um veitingastaði, afgreiðslustaði bifreiða o. þ. h. Um kvik-myndahús og önnur samkomuhús, brýr, skeiðvelli og fjárréttir, gilda ákvæði samþykktar þessarar um almannafæri eftir því sem við á.

2. gr.

Þegar fjölmenni safnast saman á almannafæri, þar á meðal við dyr kirkna, söluhúða, leikhúsa eða annara samkomuhúsa eða annarsstaðar þar sem almenningur kemur saman, skulu menn haga sér eftir þeim fyrirmælum, sem lögreglan setur til þess að varðveita góða reglu.

3. gr.

Á almannafæri má ekki fljúgast á, æpa, blístra, syngja hátt, eða hafa í frammi annan hávaða eða ofsalegt eða móðgandi athæfi, sem raskar allsherjar reglu eða ónáðar vegfarendur eða þá, sem búa í nágrenninu.

4. gr.

Bannað er að aðhafast, að óþörfu, nokkuð það, sem raskar næturró manna og enginn má að ástæðulausu berja á dyr eða glugga, hringja dyrabjöllu eða aðhafast neitt það, er ónáðar eða móðgar húshúendur.

5. gr.

Á fjölförnum götum og vegum eða þar, sem hætta getur stafað af, má ekki hafa leiki um hönd, ekki gera rennibrautir, renna sér á skautum eða sleðum, eða hafa um hönd aðrar skemmtanir, sem hindra umferðina. Sömuleiðis er bannað að hanga utan